

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/17795. számú

törvényjavaslat

a lobbitevékenységről

Előadó: dr. Petrétei József

igazságügy-miniszter

Budapest, 2005. október

2005. évi ... törvény

a lobbitevékenységről

Az Országgyűlés attól a szándéktól vezérelve, hogy meghatározza a lobbitevékenység, vagyis a megbízás alapján folytatott érdekérvényesítés szabályait, biztosítsa a közhatalmi döntések kapcsán megjelenített érdekek nyilvánosságát, ezzel erősítve a döntéshozó szervek tevékenységébe vetett bizalmat, a következő törvényt alkotja:

A törvény hatálya és célja

1. §

(1) E törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a közhatalmi döntések tartalmának befolyásolására irányuló megbízás alapján, ellenérték fejében (a továbbiakban: üzletszerűen) folytatott tevékenységre.

(2) E törvény célja, hogy biztosítsa a lobbitevékenység nyilvánosságát, meghatározza a döntéshozó személyek és a lobbisták kapcsolattartásának szabályait és megállapítsa e tevékenység alapvető előírásait.

(3) E törvény rendelkezései nem vonatkoznak azokra a gazdasági, társadalmi érdekek védelmére létrehozott szervezetekre, melyek tagságuk érdekeit képviselik a közhatalmi döntéseket hozó szerveknél, és nem vonatkoznak azokra az érdekegyeztetési mechanizmusokra, melyeket a közhatalmi döntéseket hozó szervek hoztak létre a gazdasági, társadalmi érdekek megismerése céljából.

(4) E törvény nem érinti az Alkotmány 64. §-ában rögzített jogot, mely alapján mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.

Alapelvek

2. §

E törvény alkalmazása során biztosítani kell az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését.

3. §

A lobbistákról vezetett nyilvántartási rendszer nem akadályozhatja a közhatalmat gyakorló szervek szabad és nyílt elérhetőségét.

4. §

Ez a törvény nem érinti más jogszabályoknak az érdekérvényesítésre, illetve érdekképviselőre vonatkozó szabályait.

Értelmező rendelkezések

5. §

E törvény alkalmazásában

- a) lobbista: az a természetes személy, akit e törvény előírásai szerinti nyilvántartásba felvesznek, és lobbitevékenységet folytat;
- b) lobbiszervezet: az a jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amelyet e törvény előírásai szerinti nyilvántartásba felvesznek, és lobbitevékenységet folytat;
- c) lobbitevékenység: közhatalmi döntés befolyásolását vagy érdekérvényesítést célzó minden olyan tevékenység vagy magatartás, melyet megbízás alapján, üzletszerűen folytatnak;
- d) kapcsolatfelvétel: bármely szóbeli vagy írásbeli kommunikáció, ideértve az elektronikus kommunikációt is;
- e) közeli hozzátartozó: a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § b) pontjában meghatározott személy;
- f) közhatalmi döntés: az Országgyűlés, a Kormány, a helyi önkormányzat, ezek szervei, tagjai vagy tisztségviselői, továbbá az ezek irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szervek vagy személyek jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskörébe tartozó döntés;
- g) közzététel: az adott szerv honlapján digitális formában, bárki számára azonosítás nélkül, ingyenesen történő hozzáférhetővé tétel;
- h) megbízás: lobbitevékenységre vonatkozó megbízási vagy munkaszerződés megkötése.

Nyilvántartásba vétel

6. §

Lobbitevékenységet az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet folytathat, aki vagy amely szerepel a 7. §-ban meghatározott nyilvántartásban.

7. §

(1) A nyilvántartást vezető szerv – kérelemre – nyilvántartásba veszi azt a természetes vagy jogi személyt, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki vagy amely megfelel az e törvényben rögzített feltételeknek.

(2) A lobbisták nyilvántartásába olyan természetes személyt lehet felvenni, aki

- a) cselekvőképes,
- b) büntetlen előéletű,
- c) egyetemi végzettséggel rendelkezik, és
- d) nem áll a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt.

(3) A lobbiszervezetek nyilvántartásába olyan jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet lehet felvenni, amely

- a) a rá vonatkozó jogszabályok szerint szabályosan megalakult,
- b) rendelkezik olyan taggal vagy alkalmazottal, aki a (2) bekezdés szerinti lobbisták nyilvántartásában szerepel,
- c) a nyilvántartásba vételre irányuló kérelem bejelentéséhez a 8. § (2) bekezdésében felsorolt adatokat mellékelte, és
- d) nem áll a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt.

8. §

(1) A lobbisták nyilvántartásába felvételét kérő természetes személy felvételi kérelmének tartalmaznia kell

- a) a személy nevét,
- b) lakcímét,
- c) anyja nevét,
- d) születési helyét, idejét,
- e) három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt és
- f) a 7. § (2) bekezdés c) pont szerinti végzettséget igazoló diploma hitelesített másolatát, illetve külföldön szerzett diploma esetén annak hiteles magyar fordítását.

(2) A lobbiszervezetek nyilvántartásába felvételét kérő jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felvételi kérelmének tartalmaznia kell

- a) a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nevét, székhelyét,
- b) a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet képviselőjére jogosultak nevét,

- c) a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet képviselőjére jogosultak lakcímét,
- d) annak az okiratnak a hitelesített másolatát – külföldön alakult szervezet esetén az okirat hiteles magyar fordítását –, amely igazolja, hogy a szervezet a rá vonatkozó jogszabályok alapján szabályszerűen megalakult, illetve ha a működés megkezdéséhez nyilvántartásba vétel szükséges, annak megtörténtét,
- e) annak okirati igazolását, hogy a szervezet legalább egy tagja vagy alkalmazottja szerepel a 7. § (2) bekezdés szerinti lobbisták nyilvántartásában.

9. §

Ha a nyilvántartásba való felvétel iránti kérelem a nyilvántartásba vételhez szükséges adatokat nem vagy hiányosan tartalmazza, a nyilvántartást vezető szerv tizenöt napos határidő kitűzésével felhívja az igénylőt a hiányzó adatok pótlására.

10. §

Nem végezhet lobbitevékenységet

- a) az országgyűlési képviselő, az európai parlamenti képviselő, az állami vezető, a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat képviselő-testületének (közgyűlésének) vagy bizottságának a tagja, továbbá a polgármester, a főpolgármester és a közgyűlés elnöke,
- b) az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési szerv, annak vezetője, tisztségviselője, tagja, valamint a velük közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, bírói vagy ügyészégi, illetőleg hivatásos szolgálati viszonyban, munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy,
- c) az a gazdálkodó szervezet, amelyben az állam, illetve a helyi önkormányzat többségi tulajdoni részesedéssel rendelkezik, valamint e szervezet tagja, vezető tisztségviselője, valamint felügyelőbizottságának tagja,
- d) a párt és annak tisztségviselője,
- e) a köztisztviselő és annak tisztségviselője,
- f) a közalapítvány és kezelő szervének tisztségviselője.

11. §

(1) A 10. § a)–f) pontjában felsorolt személy

- a) nem lehet lobbiszervezet személyes közreműködő tagja, tulajdonosa,
- b) nem állhat szerződéses kapcsolatban lobbiszervezettel,
- c) a 24. §-ban meghatározottakon kívül nem fogadhat el lobbistától vagy lobbiszervezettől semmilyen előnyt.

(2) Amennyiben a 10. §-ban felsorolt személy közeli hozzátartozója valósítja meg az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározottakat, a 10. §-ban felsorolt személy köteles erről haladéktalanul tájékoztatni az érintett közhatalmi döntést hozó szervet, amely gondoskodik ennek a 30. §-ban meghatározott tájékoztatóban való közzétételéről.

12. §

A nyilvántartást vezető szerv a 8. § (1) bekezdés a) és d), valamint (2) bekezdés a)–b) pontjaiban meghatározott adatokat, továbbá a lobbista és a lobbiszervezet nyilvántartásba vételének, illetve törlésének időpontját és annak okát közzéteszi.

13. §

(1) A nyilvántartásba vett személy a 8. § (1)–(2) bekezdésében felsorolt adataiban bekövetkezett változásokat 15 napon belül köteles írásban bejelenteni a nyilvántartást vezető szervnek.

(2) Ha a nyilvántartást vezető szerv tudomást szerez arról, hogy a nyilvántartásba vett személy az (1) bekezdés szerinti kötelezettségének nem tett eleget, 8 napos határidővel írásban felhívja a személyt bejelentési kötelezettségének teljesítésére, valamint tájékoztatja a teljesítés elmaradásának következményeiről. A határidő eredménytelen eltelte esetén a 16. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(3) A nyilvántartásból való törlés mellőzhető, ha a személy az adatszolgáltatási kötelezettségének első ízben nem tesz eleget, feltéve, ha valószínűsíti, hogy kötelezettségének önhibáján kívül nem tudott határidőben eleget tenni, és mulasztását a (2) bekezdés szerinti határidő lejártát követő 15 napon belül pótolta.

14. §

(1) A nyilvántartást vezető szerv a lobbista részére díjfizetés ellenében sorszámmal ellátott lobbiigazolványt (a továbbiakban: igazolvány) állít ki. Az igazolvány – a természetes személy arcképén kívül – tartalmazza a lobbista nevét, születési helyét és idejét, továbbá a nyilvántartást vezető szerv nevét és székhelyét, valamint a kiállítás dátumát.

(2) Az igazolvány a személyazonosításra alkalmas igazolvánnyal együtt érvényes.

15. §

- (1) A nyilvántartást vezető szerv a lobbista igazolványát visszavonja, ha
- a) a lobbistát a lobbitevékenységtől jogerősen eltiltották,
 - b) a lobbista a 7. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek már nem felel meg,
 - c) a lobbista a lobbitevékenységét megszünteti,
 - d) a lobbistát bármely okból törölték a nyilvántartásból.
- (2) Igazolványának visszavonása vagy a lobbitevékenység megszüntetése esetén a vonatkozó határozat jogerőre emelkedését, illetve a nyilvántartást vezető szerv értesítését követően a lobbista az igazolványát 48 órán belül köteles leadni a nyilvántartást vezető szervnél.
- (3) A lobbista igazolványa visszavonásának tényét a nyilvántartást vezető szerv az igazolvány sorszámának és a lobbista nevének megjelölésével közzéteszi.

A nyilvántartásból való törlés és jogkövetkezményei

16. §

- (1) A közhatalmi döntést hozó szerv – a tényállás összefoglaló leírásával és a rendelkezésére álló bizonyítékok egyidejű csatolásával – haladéktalanul tájékoztatja a nyilvántartást vezető szervet, ha azt észleli, hogy a lobbista az e törvényben foglaltakat eljárása során megsértette.
- (2) A nyilvántartást vezető szerv határozatot hoz a lobbista nyilvántartásból való törléséről, és a 17. §-ban meghatározott időre eltiltja a lobbitevékenység végzésétől, ha megállapítja, hogy a lobbista a tevékenysége során az e törvényben foglalt rendelkezéseket megsértette.
- (3) Törölni kell a lobbiszervezetek nyilvántartásából azt a jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, amely nem felel meg a 7. § (3) bekezdésében foglalt feltételeknek.

17. §

- (1) Ha az e törvényben meghatározott okok miatt a lobbistát a nyilvántartásból törölték – ide nem számítva azt az esetet, ha a lobbista a tevékenységét saját döntése alapján szünteti meg –, a lobbista a nyilvántartásból történő törlés hatálybalépésétől kezdődő egy évig nem vehető fel ismét a nyilvántartásba.
- (2) Ha a lobbistát az (1) bekezdésben megjelölt határidő leteltét követően újból nyilvántartásba veszik, és ismételten megszegi e törvény rendelkezéseit, a nyilvántartást vezető szerv törli a

nyilvántartásból. Ebben az esetben a lobbista a nyilvántartásból történő törlés hatálybalépésétől kezdődő két évig nem vehető fel ismét a nyilvántartásba.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak megfelelően irányadóak a második esetet követő minden további, e törvény szerinti jogszabálysértésre is azzal, hogy ebben az esetben a lobbista a nyilvántartásból történő törlés hatálybalépésétől kezdődő három évig nem vehető fel ismét a nyilvántartásba.

18. §

(1) A nyilvántartást vezető szerv a nyilvántartásba való felvételtől, annak elutasításáról, illetőleg az onnan való törlésről alakszerű határozatot hoz.

(2) A nyilvántartást vezető szerv gondoskodik a nyilvántartásból való törlésről szóló határozat jogerőre emelkedését követően annak közzétételéről.

Jogorvoslatok

19. §

A nyilvántartást vezető szerv döntése ellen közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye, azt felügyeleti eljárásban megváltoztatni vagy megsemmisíteni nem lehet, ellene azonban a közigazgatási döntésekre vonatkozó általános szabályok szerint bírósági felülvizsgálatnak helye van.

20. §

A nyilvántartást vezető szervnek a nyilvántartásból való törlést követően – a törlés tényének és okának feltüntetésével – három évig gondoskodnia kell a lobbista adatainak közzétételéről.

A lobbitevékenység alapvető szabályai

21. §

A lobbista e tevékenysége során

- a) köteles a közhatalmat gyakorló szerv képviselőjével közölni megbízójának nevét és a kapcsolatfelvétel célját,
- b) köteles e törvényből származó kötelezettségeiről – beleértve a nyilvántartások adattartalmát – tájékoztatni megbízóját,
- c) nem használhat fel semmilyen, a megbízótól kapott bizalmas vagy egyéb bennfentes információt megbízója hátrányára,

- d) a megbízók kellő tájékoztatás mellett megadott beleegyezése nélkül nem képviselhet egymással ellentétes érdekeket vagy egymással versenyben álló megbízók érdekeit,
- e) az ilyen tevékenységet végző személyektől elvárható fokozott gondossággal járjon el annak érdekében, hogy biztosítsa állítása, értesülése pontosságát, hitelességét és valódiságát, amelyeket a megbízónak, illetve a megbízó érdekében a közhatalmi döntést hozó szervnek szolgáltat,
- f) köteles tudatni megbízójával, ha a megbízó célja jogellenes, etikátlan, vagy annak végrehajtása a lobbista hivatás alapvető szabályaival ellentétes, és vissza kell utasítania, hogy bármit tegyen a megbízó ilyen célja érdekében,
- g) megtartja a közhatalmat gyakorló szerv működési szabályainak rá vonatkozó rendelkezéseit,
- h) tisztességtelen eszközökkel nem szerezhet információkat a közhatalmi döntést hozó szerv működésével kapcsolatban.

22. §

Nem folytathat lobbitevékenységet a lobbista annál a közhatalmi döntést hozó szervnél, amelynél közeli hozzátartozója vezető tisztséget tölt be.

23. §

A lobbitevékenység nem irányulhat arra, hogy a közhatalmi döntést hozó szerv jogszabályban meghatározott kötelezettségeinek ne tegyen eleget.

24. §

(1) A lobbista – az adott szervnél folytatott lobbitevékenység során vagy annak körén kívül – nem adhat, nem ajánlhat fel és nem közvetíthet a közhatalmi döntést hozó szerv vagy annak tagja, munkatársa részére semmilyen előnyt.

(2) Nem minősül az (1) bekezdés szerinti előnynek a lobbista által a közhatalmi döntést hozó szerv számára egy megbízáshoz kapcsolódóan egy alkalommal nyújtott, a kötelező legkisebb munkabér egytizedét meg nem haladó összegű, a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott reprezentáció.

25. §

(1) A lobbista kezdeményezheti a közhatalmi döntést meghozó szervnél, hogy

- a) az Országgyűlés döntésével kapcsolatos lobbitevékenység során az Országgyűlés kijelölt bizottsága előtt a bizottság által meghatározott időkeretben,

b) a Kormány, illetőleg a kormánytagok döntésével kapcsolatos lobbitevékenység során a hatáskörrel rendelkező miniszter által kijelölt vezető előtt, a vezető által meghatározott időkeretben,

c) a helyi önkormányzat döntésével kapcsolatos lobbitevékenység során az önkormányzat illetékes bizottsága előtt, ennek hiányában a képviselő-testület (a közgyűlés) ülésén a bizottság vagy a képviselő-testület (a közgyűlés) által meghatározott időkeretben legalább egy alkalommal személyesen is kifejtesse álláspontját.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kezdeményezés elfogadásáról az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban megjelölt szerv, illetve személy dönt.

(3) Az (1) bekezdés b)–c) pontjai szerinti esetben biztosítani kell, hogy meghatározott időkeretben legalább egy alkalommal a lobbista személyesen is kifejtse álláspontját, amennyiben a lobbista a jogszabály előkészítése során konkrét, érdemi javaslatait írásban eljuttatta a közhatalmi döntés előkészítőjéhez.

(4) A lobbista – az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően – az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben bármely országgyűlési képviselőnél, az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben az illetékes miniszter által kijelölt vezetőnél, az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben bármely önkormányzati képviselőnél írásban személyes megbeszélést kezdeményezhet. A kezdeményezés elfogadásáról a megkeresett személy dönt.

(5) Ha a lobbista vagy más személy a közhatalmi döntést hozó szervnél nem a (3) bekezdésben foglaltak szerint eljárva kísérli meg a kapcsolatfelvételt, vagy más módon megszegi e törvény rendelkezéseit, a megkeresett személy köteles erről vezetőjét írásban tájékoztatni és a kapcsolatfelvételre irányuló kérést elutasítani. A szerv vezetője a tájékoztatás alapján dönt a kapcsolatfelvétel engedélyezéséről. A döntésről a lobbistát tájékoztatni kell.

26. §

A személyes kapcsolatfelvételtől a közhatalmi döntést hozó szerv képviselője emlékeztetőt készít, amely röviden összefoglalja a találkozón elhangzottak lényegét. A 25. § (1) bekezdés a) és c) pontja szerinti esetben az Országgyűlés Házszabályában és a helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában foglaltak irányadóak.

27. §

A lobbitevékenység céljával összefüggő tárgykörben a lobbista szakmai tanácskozáson való részvételre hívhatja meg a közhatalmi döntést hozó szerv tagját, képviselőjét. A tanácskozáson való

részvétellel összefüggő költségeket azonban nem térítheti meg a közhatalmi döntést hozó szerv, illetőleg az annak képviselőjében részt vett személy részére.

28. §

A lobbista a közhatalmi döntést hozó szerv részére szakmai háttéranyagokat, tudományos kiadványokat, hatástanulmányokat küldhet, illetve rendelkezésére bocsáthatja saját kutatásainak, elemzéseinek eredményét is.

29. §

(1) A lobbista – az igazolványa felmutatásával – a be- és kiléptetés rendjére vonatkozó előírásoknak megfelelően jogosult a lobbitevékenységgel érintett szervvel előzetesen egyeztetett időpontban a szerv helyiségeibe belépni.

(2) A lobbista – azon a napon, amikor a lobbitevékenységgel összefüggő törvényjavaslat tárgyalása az Országgyűlés plenáris ülésének vagy valamely országgyűlési bizottság (albizottság) ülésének napirendjén szerepel – igazolványa felmutatásával jogosult az Országgyűlés épületébe belépni, amennyiben ezt a szándékát 24 órával korábban az Országgyűlés Hivatala számára írásban jelezte.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak megfelelően irányadóak a helyi önkormányzat épületébe való belépésre is.

A lobbitevékenységről szóló tájékoztató

30. §

(1) A lobbista a nyilvántartásba való felvételét követően negyedévente tájékoztatót készít a lobbitevékenységéről, és azt a naptári negyedévet követő hónap utolsó napjáig eljuttatja a nyilvántartást vezető szerv részére.

(2) A lobbista tájékoztatásadási kötelezettségének első ízben annak a naptári negyedévet követő hónapnak az utolsó napján köteles eleget tenni, amely naptári negyedévben tevékenységét megkezdte.

(3) A tájékoztató tartalmazza

- a) annak tételes felsorolását, hogy a lobbista mely közhatalmi döntések kapcsán végzett lobbitevékenységet,
- b) az adott jogszabálytervezethez kapcsolódó lobbitevékenység konkrét célja (céljai) lényegének megjelölését,

- c) a lobbitevékenység során az adott ügyben igénybe vett eszközök felsorolását,
- d) annak megjelölését, hogy a közhatalmi döntést hozó szervnél kivel és hány esetben történt kapcsolatfelvétel,
- e) a 24. § (2) bekezdése szerinti reprezentáció tényét, alkalmankénti összegét, az abban érintett személyek nevének, valamint beosztásának megjelölését,
- f) a lobbitevékenység megbízójának a megnevezését.

(4) A lobbiszervezetnek a lobbisták nyilvántartásában szereplő tagja vagy munkavállalója által készített tájékoztató csak az adott természetes személynek a lobbiszervezet tevékenységétől függetlenül végzett lobbitevékenysége vonatkozásában tartalmazza a (3) bekezdésben meghatározott adatokat.

(5) A lobbitevékenységgel érintett közhatalmi döntést hozó szerv – az (1) bekezdés szerinti határidőben – negyedévente tájékoztatja a nyilvántartást vezető szervet arról, hogy mely döntésekkel kapcsolatban, mely lobbisták folytattak nála lobbitevékenységet, és ennek során mely eszközöket vették igénybe.

(6) A nyilvántartást vezető szerv a tájékoztatókat közzéteszi.

(7) Az (1) bekezdés és az (5) bekezdés szerinti tájékoztatóban szereplő adatok – a tájékoztató közzétételét megelőzően is – közérdekből nyilvánosak.

31. §

Ha a tájékoztató a szükséges adatokat nem vagy hiányosan tartalmazza, illetve a lobbiszervezet vagy a lobbista azt határidőre nem készíti el, a nyilvántartást vezető szerv 15 napos határidő megjelölésével felszólítja őket a hiányosságok, illetőleg a mulasztás pótlására. A határidő eredménytelen eltelte esetén a nyilvántartást vezető szerv a lobbiszervezetet vagy a lobbistát törli a nyilvántartásból.

32. §

(1) Ha a lobbiszervezet, illetve a lobbista úgy dönt, hogy felhagy a lobbitevékenységgel, erről haladéktalanul értesíti a nyilvántartást vezető szervet.

(2) A lobbiszervezetnek, illetve a lobbistának az értesítéshez mellékelnie kell az arra az időszakra vonatkozó lobbitevékenységről szóló tájékoztatót is, amely időszakot a tevékenységéről legutóbb készített tájékoztató még nem érintett.

(3) Az (1) bekezdés szerinti esetben a nyilvántartást vezető szerv a lobbiszervezetet, illetve a lobbistát törli a nyilvántartásból. Ha azonban a lobbiszervezet, illetve a lobbista a tevékenységéről szóló tájékoztatási kötelezettségét nem vagy nem megfelelően teljesíti, és a hiánypótlásra történő felszólításnak annak kézhezvételétől számított 15 napon belül nem tesz eleget, a 16. § (2) bekezdésében foglaltak megfelelően irányadók.

Bírság

33. §

(1) Amennyiben valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nyilvántartásba vétel nélkül végez lobbitevékenységet, a nyilvántartást vezető szerv – határozattal – tízmillió forintig terjedő bírságot szabhat ki. A bírság többszörös jogsértés esetén halmozottan is kiszabható.

(2) A bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsértés súlyára, céljára, időtartamára, jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, valamint a jogsértéssel elért, illetve elérni kívánt előnyre – tekintettel kell meghatározni.

(3) A bírságot a nyilvántartást vezető szerv számlájára kell befizetni.

(4) A jogerősen kiszabott és be nem fizetett bírságot adók módjára és azokkal egy sorban kell behajtani.

(5) A határozat hatálybalépésétől számított egy évig nem vehető nyilvántartásba a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amellyel szemben bírságot szabtak ki.

(6) Amennyiben ismételten bírságot szabnak ki a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel szemben, két évig nem vehető nyilvántartásba.

Módosuló jogszabályok

34. §

Az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvény az alábbi új 19/A. §-sal egészül ki:

„19/A. § Az országgyűlési képviselő köteles az országgyűlési felszólalása előtt közölni, amennyiben a felszólalásának tárgya vagy a vita, melynek során fel kíván szólalni, közvetlenül érinti a vagyonnyilatkozatában, illetve a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, valamint gyermekének a melléklet szerinti nyilatkozatában foglalt vagyoni, jövedelemi vagy gazdasági érdekeit.”

35. §

Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 5. § (3) bekezdése a következő új j) ponttal egészül ki, egyben a bekezdés 2003. évi CXXIX. törvény által megállapított h) pontjának jelölése i) pontra változik:

[Az ügyvéd az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül elláthatja a következő tevékenységeket is:]
„j) külön törvényben meghatározott lobbitevékenység.”

*Záró rendelkezések***36. §**

Ez a törvény 2006. január 1-jén lép hatályba. Rendelkezéseit első ízben azon közhatalmi döntésekkel összefüggésben kell alkalmazni, amelyek előkészítése a törvény hatálybalépését követően kezdődött.

37. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg

- a) a lobbisták, illetve a lobbiszervezetek nyilvántartását vezető szervet,
- b) az igazolvány kiadásával, cseréjével, visszaadásával és visszavonásával kapcsolatos részletes szabályokat,
- c) az igazolvány kiadásáért fizetendő díj mértékét, valamint
- d) a törvény rendelkezéseinek megsértése esetén kiszabható bírság megállapítására vonatkozó eljárási szabályokat.

INDOKOLÁS

a lobbitevékenységről szóló törvényjavaslathoz

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

1. Egy valóban demokratikus társadalomban alapvető társadalmi igény – és ezáltal a központi döntések legitimitációját növeli –, hogy a jogszabályok, egyes közhatalmi döntések hatálya alá tartozók vagy más módon érintettek szabályozott módon részt vegyenek a számukra fontos döntések meghozatalában oly módon, hogy véleményükről, érdekeikről, javaslataikról a döntéshozót tájékoztassák. A társadalom többi részének pedig joga van megismerni, hogy az adott döntés milyen érdekeket szolgál.

Az Országgyűlés feladata a közélet átláthatóságának növelése. Ebbe beletartozik a jogalkotási eljárás minden elemének jogszerűsége, korrektsége, tisztességtelen befolyásoktól való mentessége. A jogalkotási folyamat jellegzetessége, hogy nem lehet befolyástól mentes: a jogalkotásban ugyanis a társadalomban, annak egyes rétegeiben, csoportjaiban, különböző sajátosságú és összetételű közösségében megfogalmazódott akaratokat transzformálnak állami akarattá. Mivel a társadalom nem képes az akaratát megfelelő módon szelektálva, csoportosítva, válogatva a jogalkotó szervek irányába továbbítani, a közvetítő mechanizmusok léte demokratikus jogállamban szükséges és elengedhetetlen. Ezekkel a mechanizmusokkal kapcsolatban azonban indokolt olyan előírások kialakítása, hogy érdekközvetítő, befolyásoló tevékenységüket korrekten, szabályozott keretek között, a tisztességtelen eszközöket és módokat kerülve, jogállami környezetben és feltételekkel gyakorolhassák, emiatt szükséges az érdekkijárási egyik formájának, a lobbitevékenységnek, vagyis a megbízás alapján, üzletszerűen folytatott érdekérvényesítésnek a jogi keretek közé helyezése is.

2. A szabályozás irányát főként két szempont határozza meg: a törvénynek hozzá kell járulnia a hatékony és hatásos kormányzás követelményének érvényesítéséhez, megvalósulásához, másrészt biztosítani kell a lobbitevékenységgel kapcsolatban a teljes nyilvánosságot és transzparenciát. Ehhez egyúttal az a társadalmilag fontos hatás is párosul, hogy a „korrupció” lehetősége visszaszorul. A Javaslát azonban nem pusztán a „korrupció” visszaszorítását tűzi ki célul, hanem ezzel együtt a jogalkotás átláthatóságának, az érdekérvényesítési mechanizmusok alkalmazásának tisztulását is.

3. A szabályozás célja egyrészt annak biztosítása, hogy nyilvánosságra kerüljenek azok az érdekek, amelyek egy-egy jogalkotói, közhatalmi döntés mögött állnak, másrészt pedig, hogy a lobbisták eddig specifikus szabályozás nélküli tevékenységét a jog eszközeivel korlátok közé lehessen szorítani, rendezve kötelességeiket és jogaikat.

4. A lobbitevékenységről szóló törvény személyi hatálya azokra a piaci szereplőkre terjedne ki, amelyek tevékenysége megbízás alapján, üzletszerűen végzett lobbitevékenység kifejtése az Országgyűlésnél, a Kormánynál, az önkormányzatoknál, valamint ezek irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szerveknél vagy személyeknél, illetve azokra a jogi személyekre is, amelyeknek főtevékenysége nem a lobbizás, de rendelkeznek lobbizással foglalkozó szervezeti egységgel, nyilvántartásba vetetik magukat, és betartják a lobbiszervezetekre vonatkozó szabályokat.

A törvény tárgyi hatálya kiterjedne szinte minden tevékenységre, amely az Országgyűlés, a Kormány, az önkormányzatok, valamint az ezek irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szervek vagy személyek jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskörébe tartozó döntések tartalmának befolyásolására irányul. A Javaslat nem érintené azonban az Alkotmány 64. §-ában rögzített petíciós jogot, mely alapján mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé. Nem vonatkozik továbbá a gazdasági, társadalmi érdekek védelmére létrehozott szervezetekre és az egyéb, jogszabályban vagy más módon létrehozott egyeztetési fórumok tevékenységére.

5. A Javaslat az Amerikai Egyesült Államok, valamint Kanada lobbitorvényéhez és az Európai Parlament Házsabályának érdekérvényesítőkre vonatkozó rendelkezéseire hasonló regisztrációs rendszert teremtene. A szabályozás előírja a nyilvántartásba vételt az üzletszerűen lobbitevékenységet végző szervezet és természetes személy, a lobbista részére is. A nyilvántartásba vételhez a működéssel kapcsolatos legfontosabb adatokat kellene megadni. A konkrét érdekérvényesítő tevékenységről a negyedévente készítendő tájékoztatókban számolnának be a lobbisták. Ebben fel kellene sorolniuk, hogy kinek a megbízására, milyen tevékenységet végeztek, kapcsolatba léptek-e a döntéshozó szerv tagjával, munkavállalójával, bármilyen juttatást, kedvezményt, előnyt biztosítottak-e bárki számára a lobbitevékenységgel kapcsolatban. Ezek az adatok közérdekből nyilvános adatnak minősülnek.

6. A Javaslat tartalmazza a lobbista szakma legfontosabb szabályait, olyan követelményeket is előír, melyek elősegítik a lobbisták társadalmi elismertségének növelését is. A Javaslat – a megbízók, a fogyasztók érdekében – felsorolja azokat a kötelezettségeket, amelyeket a lobbistáknak

munkájuk során be kell tartaniuk (pl. nem képviselhetnek egymással ellentétes érdekeket, nem használhatják fel a megbízótól kapott információt a megbízó hátrányára), és rögzíti a megszegésük esetén alkalmazandó eljárást és jogkövetkezményeket.

7. Áttekintve a nemzetközi gyakorlatot megállapítható, hogy egy igazán hatékony szabályozáshoz nem elegendő csak a lobbistákra kötelezettségeket megállapítani, a célszemélyekre, a döntéshozókra is ki kell terjedniük a szabályoknak. Az átlátható, nyitott jogalkotás megvalósítását egy olyan jogszabály megteremtése, mely kizárólag a lobbistákra vonatkozóan határoz meg előírásokat, nyilvánvalóan nem biztosítja.

Az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvény módosítása megkerülhetetlen az átlátható jogalkotás megteremtése érdekében. A képviselők szigorú szabályok szerint évente vagyonnyilatkozatot tesznek, melynek egy része nyilvános, így közismertté válik, ha egy képviselőnek vagy hozzátartozójának anyagi érdeke fűződik az Országgyűlés döntéséhez. Az Országgyűlés döntésének hitelességét növelné az olyan tartalmú rendelkezés elfogadása, amely előírná a képviselő számára, hogy amennyiben a napirenden szereplő javaslat neki vagy hozzátartozójának nyilvántartás szerinti gazdasági érdekeit érinti, felszólalása előtt ezt köteles lenne közölni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

Az 1. § rögzíti a Javaslat tárgyi hatályát, amikor előírja, hogy a törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a lobbisták által közhatalmi döntések tartalmának befolyásolására kifejtett, üzletszerűen folytatott tevékenységre. A Javaslat tárgyi hatálya tehát kiterjedne minden olyan tevékenységre, amely az Országgyűlés, a Kormány, az önkormányzatok vagy ezek szervei, tagjai vagy tisztségviselői, továbbá az ezek irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szervek vagy személyek jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskörébe tartozó döntések üzletszerűen, megbízás alapján folytatott befolyásolására irányul. Természetesen olyan jogi személyek is nyilvántartásba vetethetik magukat, amelyek főtevékenysége nem a lobbizás, de rendelkeznek a lobbisták nyilvántartásába felvett munkavállalóval, és betartják a lobbiszervezetekre vonatkozó szabályokat.

A Javaslat célja, hogy biztosítsa a lobbitevékenység nyilvánosságát, rögzítse a döntéshozó személyek és a lobbisták kapcsolattartásának szabályait, továbbá meghatározza a lobbitevékenység alapvető előírásait.

A § a tárgyi hatály meghatározásához kapcsolódóan elkülöníti a lobbitevékenység folytatását a gazdasági, társadalmi érdekek védelmére létrehozott szervezetek (pl. munkavállalói, munkaadói érdekképviseltek, köztestületek) tevékenységétől, melyek tagságuk érdekeit képviselik a közhatalmi döntéseket hozó szerveknél, és nem vonatkoznak azokra az érdekegyeztetési mechanizmusokra sem, melyeket a közhatalmi döntéseket hozó szervek hoztak létre a gazdasági, társadalmi érdekek megismerése céljából (pl. az Országos Érdekegyeztető Tanács tevékenysége). Ezeknek a szervezeteknek a jogait, a velük történő egyeztetés szabályait többnyire jogszabályban vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközében rögzítik. Természetesen abban az esetben nem kell alkalmazni a lobbitevékenységre vonatkozó előírásokat, ha az egyeztetés, véleménykérés, tájékoztatás, konzultáció vagy a közhatalmi döntés befolyásolására vonatkozó egyéb tevékenység lehetőségét a közhatalmi döntést hozó szerv vagy jogszabály teremtette meg a gazdasági, társadalmi vagy egyéb érdekek megismerése céljából.

Hasonlóképpen nem kell alkalmazni a Javaslat előírásait, amikor valaki kérelmet vagy panaszt terjeszt a közhatalmi döntést hozó szerv elé. Ezt a jogot az Alkotmány 64. §-a biztosítja, amely szerint mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé. Ebben az esetben előfordulhat, hogy a kérelmező egy közhatalmi döntést kíván befolyásolni, de mivel ezt nem megbízás alapján és nem ellenérték fejében, vagyis nem üzletszerűen folytatja, tulajdonképpen nem folytat lobbitevékenységet annak ellenére, hogy az ilyen – petíciós jog gyakorlásán alapuló – kérelmeket a közgondolkodás érdekkijárásként, „lobbizásként” tartja számon; ez a tevékenység nem esik egybe a Javaslatban rögzített lobbitevékenységgel. A közérdekű kérelmekkel, panaszokkal és bejelentésekkel kapcsolatos eljárás részletes szabályait az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 141-143. §-ai tartalmazzák.

A 2. §- hoz

A Javaslat előírja, hogy alkalmazása során biztosítani kell az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését. Az egyenlő bánásmód követelményének tartalmát az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rögzíti. Az alapelv a Javaslat alkalmazása során elsősorban arra vonatkozik, hogy a közhatalmi döntést meghozó szervnek biztosítania kell a nála lobbitevékenységet folytató személyek, szervezetek számára az egyenlő bánásmód követelményét, vagyis intézkedése nem valósíthat meg sem közvetett, sem közvetlen hátrányos megkülönböztetést, kivéve, ha ennek tárgyilagos mérlegelés szerint az adott döntéssel összefüggő, ésszerű indoka van.

A 3. §-hoz

A Javaslattal bevezetni kívánt, a lobbistákról és a lobbiszervezetekről vezetett nyilvántartási rendszer, tájékoztatási kötelezettség és más, az átláthatóságot biztosító szabály bizonyos mértékben megnehezíti a közhatalmat gyakorló szervek elérhetőségét, hiszen a lobbitevékenységet folytatóknak csak a Javaslattal előírt kötelezettségek betartása esetén van lehetőségük a közhatalmat gyakorló szervezeteknél tevékenységük kifejtésére.

A 4. §-hoz

Az alapelvek azt kívánják rögzíteni, hogy a Javaslattal hatálya alá nem tartozó személyek számára a más jogszabályokban (pl. a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény) biztosított érdekvédelem, illetve érdek-képviseleti tevékenységeket a Javaslattal nem érinti, hanem csak egy újabb lehetőséget teremt a gazdasági, szakmai és társadalmi érdekek becsatornázására.

Az 5. §-hoz

Az 5. § megadja a Javaslattal szereplő legfontosabb fogalmak meghatározását. Rögzíteni kell, hogy mely szervezeteknél lehet lobbitevékenységet folytatni, és azt is, hogy mit ért a Javaslattal lobbitevékenység alatt. Mivel a lobbizás nagyon sokféle, akár előre meg nem határozható tevékenység formájában is megnyilvánulhat, nem lehet tevékenységi oldalról taxatív módon meghatározni a lobbitevékenység fogalmát, abban az esetben ugyanis könnyen előfordulhatna a Javaslattal kijátszása, rendelkezéseinek megkerülése. Az értelmező rendelkezés tulajdonképpen lobbitevékenységnek tekint minden olyan, megbízás alapján, üzletszerűen folytatott tevékenységet vagy magatartást, amely közhatalmi döntés befolyásolására irányul vagy érdekvédelem előmozdítását céloz.

A törvény alkalmazásában lobbista az a természetes személy, akit felvesznek a lobbisták nyilvántartásába (vagyis cselekvőképes, büntetlen előéletű, egyetemi végzettséggel rendelkező, továbbá nem áll a lobbinyilvántartásból való törlés hatálya alatt), és lobbitevékenységet folytat.

Lobbitevékenységet jelenleg jórészt erre szakosodott tanácsadó cégek, ügyvédi irodák végeznek. A Javaslattal lobbiszervezetnek nevezi azokat a jogi személyeket, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket, amelyeket a lobbiszervezetek nyilvántartásába felvesznek (vagyis szabályosan megalakultak, rendelkeznek lobbista taggal vagy alkalmazottal, továbbá nem állnak a lobbiszervezetek nyilvántartásából való törlés hatálya alatt), és lobbitevékenységet folytatnak.

Fontos rögzíteni a kapcsolatfelvétel fogalmát, mert a szabályozás lényeges eleme, hogy a lobbista és a közhatalmi döntést hozó szerv vagy személy közötti mindenfajta kapcsolat nyilvánosságra kerüljön. Az értelmező rendelkezés alapján kapcsolatfelvétel lehet bármely szóbeli vagy írásbeli kommunikáció, ideértve az elektronikus kommunikációt, vagyis akár egy elektronikus levélben történő megkeresést is.

A Javaslát tárgyi hatályának meghatározásához elengedhetetlen rögzíteni, hogy mely szerveknél lehet lobbitevékenységet folytatni. A lobbistának e törvény szabályait betartva arra nyílik lehetősége, hogy az Országgyűlés, a Kormány, a helyi önkormányzat, ezek szervei, tagjai vagy tisztségviselői, továbbá az ezek irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szervek vagy személyek jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskörébe tartozó döntések befolyásolását kísérelje meg. Értelemszerűen nem terjedhet ki a lobbitevékenység a fenti szervek és személyek azon eseti döntéseire: kinevezésekre, pályázatok elbírálására stb., amelyek esetében a vonatkozó jogszabályok pontosan meghatározzák, hogy mely előírások alkalmazásával kell azokról dönteni. Erre figyelemmel csak a jogi feltételrendszer kialakítása során indokolt lehetővé tenni, hogy az érdekeltek érdemben befolyást gyakorolhassanak az adott norma tartalmára.

A Javaslát egyik fő célja az átlátható jogalkotás megteremtése és a közhatalmi döntések során megjelenő érdekek nyilvánosságra hozatala. Ezt az biztosítja, hogy a lobbisták, lobbiszervezetek tevékenységéről szóló tájékoztatókat és egyéb, a törvény által előírt adatokat közzé kell tenni. Szükséges tehát a közzététel fogalmának meghatározása is, amely az adott szerv honlapján digitális formában, bárki számára azonosítás nélkül, ingyenesen történő hozzáférhetővé tételt jelenti.

A lobbitevékenység meghatározásának egyik eleme, hogy az megbízás alapján történik. Ez természetesen jelenthet lobbitevékenységre vonatkozó megbízási szerződést, de munkaszerződést is. Gyakorlattá vált ugyanis, hogy nagyobb vállalatok kormányzati kapcsolattal rendelkező olyan részleget hoznak létre, amely lobbitevékenységet folytat. Nem indokolt, hogy őket amiatt érje hátrány, hogy szervezetileg nem önállóak. Lobbiszervezetnek tekinthetők ők is, mivel esetükben megvalósul az üzletszerűség, a közhatalmi döntés befolyásolása mint tevékenység és a megbízás is, igaz munkaszerződés formájában, amely ebben az esetben gyakorlatilag egy kizárólagos és állandó megbízáshoz hasonlatos. Az értelmező rendelkezés ezt a helyzetet kezeli, amikor rögzíti, hogy a törvény alkalmazása során megbízásnak tekintendő a lobbitevékenység végzésére vonatkozó munkaszerződés is.

A 6. §-hoz

A Javaslát célja, hogy átláthatóvá tegye a jogalkotást, ezzel növelje a jogszabályalkotó intézmények tevékenységébe vetett bizalmat. A Javaslát az Amerikai Egyesült Államok, valamint

Kanada lobbitorvényéhez és az Európai Parlament Hárszabályának érdekérvényesítókra vonatkozó rendelkezéseihez hasonló regisztrációs rendszer alkalmazását írja elő annak érdekében, hogy nyilvánosságra kerüljenek az egy-egy közhatalmi döntés mögött álló érdekek, ezért lobbitevékenységet csak az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet folytathat, aki vagy amely szerepel a nyilvántartásban.

A 7-9. §-hoz

A Javaslát két nyilvántartás vezetését írja elő. Külön nyilvántartásban fognak szerepelni a lobbisták, vagyis azok a természetes személyek, akik cselekvőképesek, büntetlen előéletűek, egyetemi végzettséggel rendelkeznek, és nem állnak a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt.

A megbízók érdekében célszerű előírni bizonyos szakmai követelményeket, mivel a gyakorlat szerint a lobbizás, amely felöleli a jogalkotás folyamatának figyelemmel kísérését és az érdekek megjelenítését, komoly szakértelmet is megkíván. A jogalkotói vagy más közhatalmi döntések folyamatát a lobbistának ismernie kell, ezért célszerű lenne a felsőfokú jogi diploma megkövetelése, előfordulnak azonban szakosodott lobbisták, akik egy bizonyos területhez kapcsolódó közhatalmi döntések befolyásolásával foglalkoznak, ebben az esetben gyakran sokkal hasznosabb, ha a lobbistának nem jogi, hanem az adott területhez kötődő szakon szerzett végzettsége van. A Kormány ezért azt javasolja az Országgyűlésnek, hogy a lobbisták szakmai követelményeinek előírásakor csak az egyetemi diplomát követelje meg, és ne rendelkezzen annak típusáról.

A második nyilvántartás a lobbitevékenységgel foglalkozó jogi személyeket, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket, vagyis a lobbiszervezeteket tartalmazza. A nyilvántartást vezető szerv nem mérlegelhet a nyilvántartásba vételnél. Amennyiben az igénybejelentés tartalmazza a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nevét, székhelyét, képviselőjére jogosultak nevét, lakcímét, annak az okiratnak a hitelesített másolatát, amely igazolja, hogy a szervezet a rá vonatkozó jogszabályok alapján szabályszerűen megalakult (illetve ha a működés megkezdéséhez nyilvántartásba vétel szükséges, annak megtörténtét), továbbá annak okirati igazolását, hogy a szervezet legalább egy tagja vagy alkalmazottja szerepel a lobbisták nyilvántartásában, és emellett a szervezet nem áll a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt, akkor fel kell venni a nyilvántartásba.

A 37. § a) pontja értelmében a Kormány kap felhatalmazást, hogy rendeletben határozza meg, mely szerv vezesse a lobbisták, illetve a lobbiszervezetek nyilvántartását.

A 10. §-hoz

Fontos része a jogi szabályozásnak az összeférhetetlenség rendezése. A lobbitevékenység a civil kontroll sajátos megnyilvánulási formája, erre figyelemmel nyilvánvalóan nem indokolt lehetővé tenni, hogy az egyik állami szerv a másik állami szervnél, egyik döntéshozó a másik döntéshozónál ilyen tevékenységet folytathasson.

Ki kell például zárni, hogy az országgyűlési képviselő, az európai parlamenti képviselő, az állami vezető, a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat képviselő-testületének vagy bizottságának tagja, a polgármester, a főpolgármester és a megyei közgyűlés elnöke lobbitevékenységet folytathasson. Nem lobbizhatnak tehát az országgyűlési képviselők sem, akik ugyan érdekeket „képviselnek” a törvényhozás munkájában, ám ez a politizálás körébe tartozik, és az egész ország érdekét kell szolgálniuk, nem pedig parciális érdekeket megjeleníteniük.

A 11. §-hoz

A közhatalmi döntések meghozói nemcsak a lobbitevékenységből vannak kizárva. Nem lehetnek lobbisták vagy lobbiszervezet személyes közreműködő tagjai, tulajdonosai, és nem állhatnak semmilyen szerződéses kapcsolatban lobbiszervezettel.

A közhatalmi döntést hozók feddhetetlenségére tekintettel aggályos lehet, ha lobbitevékenységet vagy a fent felsorolt tevékenységeket közeli hozzátartozóik folytatják. Ezt azonban nem tiltja a törvény, de előírja, hogy erről tájékoztatni kell a döntéshozó szervet, illetve a lobbiszervezet vagy a lobbista tájékoztatójában ezt a tényt nyilvánosságra kell hozni.

A 12-13. §-hoz

A megbízók érdekeinek és a lobbitevékenység nyilvánosságának biztosítását szolgálja, hogy közzé kell tenni a lobbisták nevét és születési idejét, valamint a lobbiszervezetek nevét, székhelyét és a képviselőikre jogosultak nevét, továbbá nyilvántartásba vételüknek, illetve törlésüknek időpontját és annak okát. Az értelmező rendelkezés szerint a közzététel a nyilvántartást vezető szerv honlapján digitális formában, bárki számára azonosítás nélkül, ingyenesen történő hozzáférhetővé tételt jelenti. A nyilvántartás hitelességét segítik elő az adatszolgáltatási kötelezettséget előíró szabályok. A Javaslattal rendezni annak jogkövetkezményét is, ha a lobbiszervezet vagy a lobbista e kötelezettségét elmulasztja.

A 14-15. §-hoz

A nyilvántartást vezető szerv a nyilvántartásba vételt követően a lobbista igénybejelentése alapján részére sorszámozott, arcképes lobbizgatói igazolványt állít ki. Az igazolvány csak személyazonosításra alkalmas igazolvánnyal együtt érvényes, és a személyi adatokon kívül tartalmazza a nyilvántartást vezető szerv nevét és székhelyét.

Az igazolvánnyal a lobbista az érdekérvényesítő tevékenysége során kétséget kizáróan igazolni tudja személyét és azt, hogy nyilvántartásba vették. Igazolványa felmutatásával jogosult lesz az előzetesen egyeztetett időpontban az érdekérvényesítéssel érintett szerv helyiségeibe belépni. Azon a napon, amikor a lobbizásával összefüggő ügyet tárgyalja az Országgyűlés plenáris ülése (bizottsága), igazolványa felmutatásával beléphet az Országházba.

A Javaslat tételesen meghatározza azokat az eseteket, amikor az igazolvány visszavonásra kerül, biztosítva ezáltal, hogy a törvény szerinti lobbitevékenységre már nem jogosult lobbista az igazolványa felmutatásával ne kísérelhesse meg legalizálni működését.

A 37. § b) és c) pontjai alapján a Kormány kap felhatalmazást arra, hogy az igazolvány kiadásával, cseréjével, visszaadásával és visszavonásával kapcsolatos részletes szabályokat megalkossa, illetve a lobbizgatói igazolvány kiadásáért fizetendő díj mértékét megállapítsa.

A 16-18. §-hoz

Amennyiben valamely lobbista vagy lobbiszervezet megszegi a törvény szabályait, például meg nem engedett eszközökkel próbálja meg a döntéshozót befolyásolni vagy nem tartja be a tájékoztatóhoz kapcsolódó szabályokat, a közhatalmi döntést hozó szerv – a tényállás összefoglaló leírásával és a rendelkezésére álló bizonyítékok egyidejű csatolásával – haladéktalanul tájékoztatja a nyilvántartást vezető szervet, amely határozatot hoz a lobbista nyilvántartásból való törléséről. Az érintett első esetben egy évig van eltiltva a lobbitevékenységtől, a második törvényszegés elkövetése esetén két év, míg minden további jogszabálysértés esetén három év az eltiltás hossza. Természetesen amennyiben a lobbiszervezet e döntés miatt nyilvántartásba vett lobbista nélkül marad, nem felel meg a lobbiszervezetek nyilvántartásba vételének a 7. § (3) bekezdésben rögzített feltételeinek, ezért ilyen esetben a lobbiszervezetet is törölni kell a nyilvántartásból.

A 19. §-hoz

Garanciális szempontokra tekintettel megfelelő jogorvoslatot ad a Javaslat a nyilvántartásba való felvétel megtagadása vagy az onnan való törlést kimondó határozat, továbbá a nyilvántartásba vételtől

eltiltó határozat ellen. Ugyan a nyilvántartást vezető szerv döntése ellen közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye, azt felügyeleti eljárásban megváltoztatni vagy megsemmisíteni nem lehet, ellene azonban a közigazgatási döntésekre vonatkozó általános szabályok szerint bírósági felülvizsgálatnak helye van.

A 20. §-hoz

A megbízók érdekeit szolgálja az a rendelkezés, amely előírja, hogy a nyilvántartást vezető szervnek a nyilvántartásból való törlést követően – a törlés tényének és okának feltüntetésével – három évig gondoskodnia kell a lobbista adatainak közzétételéről. Ez tulajdonképpen egy hátrányos jogkövetkezmény a lobbistával szemben, mert az eltiltás szankció letelte után sem mentesülhet három évig teljesen attól a negatív megítéléstől, amely az eltiltáshoz kötődik a megbízók részéről. Ez a szigorú előírás hatással lehet a lobbisták jogkövető magatartásának kialakulására.

A 21. §-hoz

A közvélekedés a lobbitevékenység fogalmához rendkívül sokszínű magatartásformákat társít. Ebből következik, hogy nem lehetséges egyértelműen és taxatívén meghatározni minden eszközt és tevékenységet, amely a lobbizás során felhasználható. E rendelkezésben megjelennek a lobbisták tevékenységének alapvető, legfontosabb szabályai, melyeket munkájuk során mindig be kell tartaniuk. A lobbitevékenység alapvető szabályainak a megszegése is természetesen a törvényben foglaltak megsértésének minősül, és ebben az esetben alkalmazni kell a 17. §-ban rögzített jogkövetkezményeket.

A 22. §-hoz

A lobbisták nyilvántartásba vételének szabályozásánál a Javaslat már tartalmazott összeférhetlenségi szabályokat. Azok azonban általánosan tiltották egyes személyek, szervezetek számára, hogy bármilyen lobbitevékenységet végezzenek. A 22. § egy speciális összeférhetlenségi szabályt tartalmaz, amikor előírja, hogy nem folytathat lobbitevékenységet a lobbista annál a közhatalmi döntést hozó szervnél, amelynél közeli hozzátartozója vezető tisztséget tölt be.

A 23. §-hoz

A gyakorlati tapasztalatok szerint a lobbitevékenység valamilyen közhatalmi döntés befolyásolására irányul. Ebbe beletartozik azonban az is, ha a lobbitevékenység arra irányul, hogy valamilyen intézkedést megtegyen vagy ne tegyen meg a közhatalmi szerv. A rendelkezés korlátozza a lobbitevékenység tartalmát oly módon, hogy megtiltja azt a lobbitevékenységet, amely arra irányul,

hogy a közhatalmi döntést hozó szerv jogszabályban meghatározott kötelezettségének ne tegyen eleget. Ebben az esetben lobbizni csak a kötelezettséget előíró jogszabály megváltoztatására lehet.

A 24. §-hoz

Tilos – a Javaslatban meghatározott speciális eseteken kívül (pl. tudományos kiadvány megküldése) – bármilyen vagyoni vagy más előny nyújtása, felajánlása vagy közvetítése a lobbizással megcélzott közhatalmi döntést meghozó szerv, annak tagja, illetve munkatársa részére. Korrupciós veszéllyel járna, ha a Javaslat biztosítaná a lobbista részére, hogy bármilyen előnyben részesítse a döntéshozót. A megengedő szabályozás továbbá azzal a nemkívánatos következménnyel járna, hogy megkérdőjelezhető lenne a döntéshozó objektivitása is. A rendelkezés az esélyegyenlőséget is szolgálja, kizárván azt, hogy a szabályozás a tőkeerős csoportoknak kedvezzen.

A Javaslat csak nagyon szűk körben teszi lehetővé, hogy a lobbista reprezentációs céllal adjon valamit a lobbizással érintett szerv részére. Ennek értéke nem haladhatja meg a kötelező legkisebb munkabér egytizedét, és egy megbízáshoz kapcsolódóan legfeljebb egyszer lehet nyújtani. Ez megegyezik a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint természetbeni juttatásnak minősülő reprezentációval, amely „a juttató tevékenységével összefüggő üzleti, hivatali, szakmai, diplomáciai vagy hitéleti rendezvény, esemény keretében, továbbá az állami, egyházi ünnepek alkalmával nyújtott vendéglátás (étel, ital) és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatás (utazás, szállás, szabadidőprogram stb.)”.

A 25-26. §-hoz

Az eszközrendszer szabályozása kapcsán fontos szempont, hogy a Javaslat egyenlő esélyeket biztosít valamennyi lobbista számára, ugyanakkor megteremti azokat a garanciákat is, amelyek a befolyásolni kívánt szervezetek, vagyis a „célszervezetek” fogadókészségét is garantálják. Ha ugyanis nincs valódi esély a párbeszéd kialakulására, a lobbistáknak nem lesz érdekük, hogy nyíltan felvállalják az általuk képviselt célkitűzéseket.

A Javaslat lehetővé teszi, hogy a lobbista személyes kapcsolatfelvételt kezdeményezzen a közhatalmi döntést hozó szervvel, illetve annak képviselőjével. E szabályozás indoka, hogy a nézetek közvetlen ütköztetése olyan aspektusokra is ráirányíthatja a figyelmet, amelyek az írásbeli véleményezés kapcsán esetleg elsikkadnának. A Javaslat előírja, hogy ezekben az esetekben a megkeresett szerv, illetve képviselője a megbeszélésről emlékeztetőt készít, amely röviden összefoglalja a találkozón elhangzottak lényegét.

A személyes meghallgatás az Országgyűlés döntésével kapcsolatos lobbitevékenység során az Országgyűlés kijelölt bizottsága előtt a bizottság által meghatározott időkeretben, a Kormány, illetőleg a

kormánytagok döntésével kapcsolatos lobbizás során a hatáskörrel rendelkező miniszter által kijelölt vezető előtt, a vezető által meghatározott időkeretben, a helyi önkormányzat döntésével kapcsolatosan az önkormányzat illetékes bizottsága előtt, ennek hiányában a képviselő-testület (közgyűlés) ülésén a bizottság, illetve a képviselő-testület (közgyűlés) által meghatározott időkeretben történik meg.

Amennyiben az adott jogszabálytervezettel kapcsolatban konkrét, érdemi javaslatait korábban írásban kifejtette a lobbista, az Országgyűlés bizottsága kivételével a fenti esetekben biztosítani kell a személyes meghallgatást.

Ha nem tett írásban észrevételt a lobbista, akkor a megjelölt szerv vagy személy dönt a személyes találkozásra vonatkozó kezdeményezés elfogadásáról.

A 27-28. §-hoz

A lobbisták közötti esélyegyenlőség, valamint a jogszabály-előkészítő, jogalkotó pártatlanságának biztosítása érdekében a Javaslát egyértelműen kizárja, hogy a lobbista vagyoni vagy más előnyt nyújtson, ajánljon fel vagy közvetítsen a közhatalmi döntést hozó szerv, illetőleg annak tagja, alkalmazottja és ezek közeli hozzátartozója részére. Mindez nem zárja ki, hogy valamely lobbista a minél részletesebb szakmai jellegű tájékoztatás céljából, tudományos tanácskozássra hívja meg a döntés-előkészítésben résztvevőket, ám a költségeket nem térítheti meg.

A Javaslát lehetővé teszi, hogy a lobbisták a döntések befolyásolása érdekében háttéranyagokkal, kiadványokkal, hatástanulmányokkal lássák el a közhatalmi döntést hozó szerveket, illetve rendelkezésükre bocsássák saját kutatásaik, elemzéseik eredményét. Ez mindenképpen elősegíti a megalapozottabb döntéshozatalt, hiszen előfordulhat, hogy a közhatalmi döntést hozó szervnek nem állnak rendelkezésére ilyen adatok, azok gyűjtése hosszadalmas vagy költséges lenne.

A 29. §-hoz

A lobbista igazolványa felmutatásával a be- és kiléptetés rendjére vonatkozó előírásoknak megfelelően jogosult a lobbitevékenységgel érintett szervvel előzetesen egyeztetett időpontban a szerv helyiségeibe, így az Országházba is belépni. Ez utóbbi esetben szándékát az Országgyűlés Hivatala számára legkésőbb egy nappal korábban írásban kell jeleznie. Ennek a jogosítványnak a biztosítása a személyes meghallgatás, kapcsolatfelvétel miatt indokolt.

A 30-31. §-hoz

A közélet tisztaságának nélkülözhetetlen eleme, hogy mindenki számára nyilvánvaló legyen: az egyes döntéseket mely érdekcsoportok kívánják befolyásolni, és azok milyen eszközöket alkalmaznak érdekeik érvényesítésére.

A közhatalmi döntések háttérben álló érdekek nyilvánosságát szolgálja a Javaslatnak az az előírása is, mely szerint a lobbiszervezetek és a lobbisták nyilvántartásában szereplőknek negyedévente tájékoztatót kell készíteniük lobbitevékenységükről. Ez tartalmazza annak tételes felsorolását, hogy a lobbista mely közhatalmi döntések kapcsán végzett lobbitevékenységet, mi volt az adott jogszabálytervezethez kapcsolódó lobbitevékenység konkrét célja, az adott ügyben milyen eszközöket vett igénybe, a közhatalmi döntést hozó szervnél kivel és hány esetben történt kapcsolatfelvétel, reprezentáció, annak alkalmankénti összegét és a lobbitevékenység megbízóját.

Amennyiben a tájékoztató a szükséges adatokat nem tartalmazza, vagy nem készítik el határidőben, illetve más tartalmi hiányosságban szenved, a hiányosság megszüntetésére irányuló – a nyilvántartást vezető szerv által tett – felszólításban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követően a lobbiszervezetet, illetve a lobbistát törlik a nyilvántartásból.

A tájékoztatókat a nyilvántartást vezető szerv teszi közzé, vagyis teszi honlapján digitális formában, bárki számára azonosítás nélkül, ingyenesen hozzáférhetővé.

A 32. §-hoz

Ha a lobbiszervezet vagy a lobbista úgy dönt, hogy felhagy a lobbitevékenységgel, erről haladéktalanul értesíti a nyilvántartást vezető szervet. Az értesítéshez mellékelnie kell az arra az időszakra vonatkozó lobbitevékenységről szóló tájékoztatót is, amely időszakot a tevékenységéről legutóbb készített tájékoztató még nem érintett.

A 33. §-hoz

Azokban az esetekben, ha a lobbisták vagy a lobbiszervezetek nyilvántartásába fel nem vett személy vagy szervezet végez lobbitevékenységet, nem megfelelő jogkövetkezmény a nyilvántartásból való törlés. Ekkor a nyilvántartást vezető szerv tízmillió forintig terjedő bírságot szabhat ki a lobbitevékenységet jogtalanul végzőre, többszörös jogsértés esetén halmozottan.

A jogerősen kiszabott és be nem fizetett bírságot a jogsértőtől adók módjára és azokkal egy sorban kell behajtani. A 37. § d) pontja alapján a Kormány kap felhatalmazást arra, hogy rendeletben

meghatározza a törvény rendelkezéseinek megsértése esetén kiszabható bírság megállapítására vonatkozó eljárási szabályokat.

A 34. §-hoz

A képviselők szigorú szabályok szerint évente vagyonyilatkozatot tesznek, melynek egy része nyilvános, így közismertté válik, ha egy képviselőnek vagy hozzátartozójának anyagi érdeke fűződik az Országgyűlés döntéséhez. Az Országgyűlés döntésének hitelességét növelné az olyan tartalmú rendelkezés elfogadása, amely előírná a képviselő számára, hogy amennyiben a napirenden szereplő javaslat vagy vita neki vagy a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, valamint gyermekének nyilvántartás szerinti gazdasági érdekeit érinti, felszólalása előtt ezt köteles közölni.

A 35. §-hoz

Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény módosítása azért szükséges, mert az ügyvédekre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok jelenleg nem tennék lehetővé az ügyvédek számára lobbitevékenység folytatását. Más hivatások pl. jogtanácsos esetében a törvények azt határozzák meg, hogy mely tevékenységet nem folytathatják munkájuk mellett, és a lobbitevékenység szabályozásának újszerűségéből fakadóan ez csak ott okozhat gondot, ahol a hivatás mellett végezhető tevékenységek vannak felsorolva, nem pedig a tiltottak.

A 36-37. §-hoz

A törvény 2006. január 1-jén lép hatályba, de rendelkezéseit első ízben azon közhatalmi döntésekkel összefüggésben kell alkalmazni, amelyek előkészítése a törvény hatálybalépését követően kezdődött.

A Kormány kap felhatalmazást, hogy rendeletben meghatározza a lobbisták és a lobbiszervezetek nyilvántartását vezető szervet; az igazolvány kiadásával, cseréjével, visszaadásával és visszavonásával kapcsolatos részletes szabályokat, valamint az igazolvány kiadásáért fizetendő díj mértékét, továbbá a törvény rendelkezéseinek megsértése esetén kiszabható bírság megállapítására vonatkozó eljárási szabályokat.